

ՏԱՍԵՆ ԵՒ ԵՕԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և առն օրերէն):

Յայտարարութիւն ընդունուած է ամեն լիզուով:

Յայտարարութիւններ կամար վճարուած են
Խրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

Մշակը գինը 10 րուբլ, կէս տարվանը 6 րուբլ:
Առաձին համարները 7 կոպէկով:

Փխտուած գրվում են միայն խմբագրատան մէջ:
Մեր հասցէն. Тифлисъ. Редакция «Мшакъ».
Կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

ՆԵՐԿԱՅ 1889 ԹԻՒՆ

ՄՇԱԿ

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

Հրատարակվում է թիֆլիսում, նոյն դիրքով և նոյն պրոգրամայով Մենք ստանում ենք սեփական շնորհակալութիւններ:

«ՄՇԱԿ» տարեկան գինը 10 րուբլ է, վեց ամսվանը 6 րուբլի:
Գրվել «ՄՇԱԿ» կարելի է ԽՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ՓՈՒԿՆԱԿՆԵՐԻ ԿԱՐԴԻՆ:

Կայտարարութեան ուրիշ քաղաքները «ՄՇԱԿ» գրվելու համար պէտք է դիմել հետևեալ հասցէով. ТИФЛИСЪ, Редакция газеты «МШАКЪ», իսկ արտասահմանից. Tiflis, Rédaction du journal arménien «MSCHAK».

Խմբագիր-հրատարակող ԳԻՒԳՈՐ ԱՐՄՈՒՆԻ

ԹԻՖԼԻՍԻ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՍԱՐԳՍԻ յայտնում է ընդհանուր դիտողութեան, որ հազուադեպ կ'ուզուի ԼՈՐԻՍ-ՄԵԼԻՔՈՎԻ մարմնը կը բերվի թիֆլիս, Անդրկովկասեան երկաթուղու արտակարգ գնացքով այսօր, երեքշաբթի, փետրվարի 7-ին, առաւօտեան 9 ժամին:

Յուզողութեան հանդէսը երկաթուղու կայարանից մինչև Վանքի մայր-եկեղեցին, կողմովի հետեւեալ ճանապարհով. Բուրժուրայա, Նիսապոլիսից, Մարտիկոսից, Միքայելեան կամուրջով, Մարտիկոսի փողոցով, զեպի Վանքի մայր-եկեղեցին:

Այլ և այլ վարչութիւններ, հիմնարկութիւններ և ընկերութիւններ պ. պ. պատգամաւորները, հանգուցեալի դադարի վրայ պակի դնելու լիազօրեալը՝ հրաւիրում են զայլ պակիներով ժամը 9-ին ուղղակի երկաթուղու կայարանը:

Վիզաւորութեան մուտք կունենան հանգուցեալի աղբակները, հոգևորականութիւնը, զինուորական և քաղաքացիական աստիճանաւորները, Թիֆլիսի ֆաղաբային Գումայի ձայնաւորները, պատգամաւորութիւնների անդամները և մամուլի ներկայացուցիչները:

ԲՈՂԱՔԱԿԱՆ ԹԻՒՆ

Առանձին բաղդ ունենք.—ՆԵՐԿԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Մի անամթ վարմունք. Նամակ խմբագրին. Ներքին լուրեր.—ԱՐՍՒՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Եւրոպան և գաղթական երկիրները. Նամակ Թիւրքիայից. Արտաքին լուրեր.—ԽՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐ.—ՀԵՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ԼՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ.—ԲՈՂԱՔԱՆ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԵՐ.

ԱՌԱՆՁԻՆ ԲԱՂԱՔԱՆ ՈՒՆԵՆԻՐ

Մշակը՝ առանձին բաղդ ունի. Մեր մամուլի միւս օրգաններից ոչ մէկը երբեք մի նոր հարց չէ յարուցանում, բայց հէնց որ Մշակը՝ մի որ և է նոր հարց է յարուցանում, ամենքը—թէ մամուլի միւս օրգանները, թէ հասարակութիւնը, ամեն կողմից սկսում են յարձակվել մեզ վրա, սկսում են հակառակել մեզ, թէ մենք ճիշդ չենք բնութագրում հարցը, ուղիղ չենք գնում խնդիրը, և այլն և այլն....

Ուրեմն դուք յարուցէք հարցերը.... Բայց չէ.—իրանք անընդունակ են կենքը ուսումնասիրել, առօրեայ պահանջները դիտել, իսկ երբ Մշակը՝ մի հարց է յարուցանում, անմիջապէս սկսում է գրական պարագիտի գմբ, սկսում են ամեն կողմից մեր յարուցած հարցը ամեն կերպ ծամ-ծմել, ծուռ ու սխալ կերպով քննադատել մեր յայտնած մտքերի մի հակառակի, անսովոր աղմուկ հանել.... Այո, այդ կողմից առանձին բաղդ ունենք....

Նոյնը, ինչ որ լինում էր տարիներ ընթացքում, նոյնը պատահեց և այս օրերս Մշակի՝ երկու առաջնորդող յոդուածների առիթով՝ կանանց սեռի արհեստագիտական կրթութեան մասին մեր յարուցած հարցի վերաբերմամբ.... Ամեն կողմից պատասխաններ, ամեն կողմից յուզումներ և աղմուկ....

Մեզ մեղադրում են որ մենք անտես ենք առնում և պետական օրէնքը, մտանալով որ մեր օրիորդական միդասեան կամ երկրասեան այս կամ այն դպրոցը մենք իրաւունք չունենք, առանց պատշաճաւոր իշխանութեան թոյլտուութեան, դարձնել արհեստական օրիորդական դպրոցներ....

Կատարեալ միամտութեան կամ ապու-

շութեան պէտք է հասնել մեզանից պահանջուած համար, որ այդ տեսակ տարբերակն, ամենքին յայտնի, ամենքին հասկանալի միտքն էլ յայտնէինք: Այդ ինքն ըստ ինքեան հասկանալի էր որ այս կամ այն փոփոխութիւն ձեռք բերելու համար եղած հաստատութեան կամ ձեռնարկութեան մէջ, այս կամ այն նոր հաստատութիւն կամ նոր ձեռնարկութիւն գլուխ բերելու համար անհրաժեշտ է նախ և առաջ այս կամ այն պատշաճաւոր իշխանութեան հաստատութիւնն ու թոյլտուութիւնը: Ուզում էք մի նոր թերթ հիմնել, մի նոր ընկերութիւն հաստատել, մի նոր ուսումնարան հիմնել, կամ մտցնել այս ու այն փոփոխութիւնը արդէն եղած ուսումնարանի պրոգրամայի մէջ, ինքն ըստ ինքեան հասկանալի է որ պէտք է դիմէք պատշաճաւոր իշխանութեան, լինի դա մարմնաւոր թէ հոգևոր իշխանութիւն: Կրա մասին աւելորդ էլ է խօսել անքա՛մ:

Երկրորդ կէտը, որը առիթ է տալիս մեր բազմաթիւ հակառակորդներին մեզ մեղադրելու, այն է, որ իբր թէ մենք քարոզելով մեր իրական սեռի համար արհեստական ուսման, կամ որ և է փեշակ սովորելու անհրաժեշտութիւնը, ուրանում ենք կնոջ համար տարրական ընդհանուր ուսում, դրագիտութիւն սովորելու պահանջը:

Ապացոյց որ այդ տեսակ մեղադրանք կատարելապէս անարդար է, այն է որ Մշակի՝ № 14-ի առաջնորդողում մենք ինքնեք գրեցինք հետևեալ տողերը. «Կինը, ինչ դասակարգին և պատկանէր նա, բացի ընդհանուր, տարրական մտաւոր դարգացում ստանալուց, պէտք է անպատճառ սովորի նաև մի որ և է արհեստ, որը նրան միջոց կը տայ անկախ աշխատանքով ապրելու»:

Արդեօք կարող էր Մշակը՝ հակառակ միտք յայտնել, երբ Մշակը՝ աւելի քան թէ որ և է հայ լրագիր, իր զոյւթեան ամբողջ ընթացքում միշտ պաշտպան է եղել պարտադիր ուսման, պարտադիր դրագիտութեան:

Մարդ թէ կին, ի՞նչ գործի կամ փեշակի տէր էլ լինէին, մեր կարծիքով, նախ պէտք է անցած լինեն ընդհանուր տարրական ուսում, պէտք է գրագէտ լինեն:

Կրագէտ լինել նշանակում է առնուազն՝ գրել, կարգալ և հաշուել իմանալ....

Իրական սեռի կրթութեան մասին վերջին ժամանակ մեր յարուցած հարցի մէջ մենք շոշափեցինք իսկապէս երկու որոշ կէտ: Առաջին կէտն այն է, որ աղքատ դասակարգի աղջիկը, որը ընդհանուր տարրական ուսում է ստացել Անանեան դպրոցի պէս մի դպրոցում, չը պէտք է խորշի բռնա, երեխայ պահող լինելուց: Այն աղքատ աղջիկը, որը անընդունակ է ուրիշի երեխան պահելու, որը խորշում է ուրիշի երեխային խնամելուց,—նա անընդունակ կը լինի և իր սեփական երեխային պահելու կը խորշի և իր սեփական զաւակը խնամելուց, երբ կին և մայր կը դառնայ....

Իսկ Անանեան դպրոցի պէս մի դպրոցի աղքատ ստուգիչներին ներշնչելու համար սէր դէպի կարգ ու կանօնը, սէր դէպի տան անտեսութիւնը, նրանց այն դադարէր պատուաստելու համար որ ոչ մի աշխատանք ստոր չէ, ամեն աշխատանք ազնիւ է,—հարկաւորութիւն չը կայ դպրոցի պրոգրամը որ և է փոփոխութեան ենթարկելու.... Հարկաւոր է միայն որ դպրոցի վարիչները իրական կենսի վրայ նախ իրական տեսակետից և աղքատ օրիորդներից պատրաստելի աշխատող, բանաւոր կանայք, որոնք ընդունակ լինէին իրանց ձեռքի աշխատանքով իրանց կտոր հացը ձարել և պիտանի ու անտես ամուսիններ ու մայրեր դառնային:

Ասեմք թէ յիշեալ դպրոցի ուսումնարան աղքատ աշակերտութիւններից ոչ մին երբեք բռնա, երեխայ պահող, կամ ուրիշ որ և է փեշակ խնամող չի դառնայ, այլ բոլորն էլ դպրոցից դուրս գալու պէս, անմիջապէս կամուսնանան, կը դառնան ամուսիններ և ապա մայրեր: Բայց ասացէք ինչպէս, այն ուսումնով որը չքաւոր օրիորդները ստանում են Անանեան և նրա պէս դպրոցներում, նրանք ընդունակ են դառնում արդեօք աղքատ մարդու ամուսին, զաւակներ իմաց դառնալու,—ամենեւին ոչ: Այդ տեսակ աղքատ մարդու կինը պէտք է իմանայ խնայողութեամբ իր մարդու փողերիկ ստանալութիւնը վարել, պէտք է իմանայ իր օրական 30 կամ 40 կոպէկը այնպէս խնայողաբար ծախել, որ ամեն բանն իր զոյւթը չը գրեցէ: Նա պէտք է գիտնայ ինքն իր ձեռքով եփել, իր մարդու և զաւակների համար կերակուր պատրաստել,—բայց նա այդ չը գրեցէ: Նա երեխայ ծնելուց յետոյ պէտք է իմանայ տանի երեխայի թէ ֆիզիկական և թէ բարոյական առողջութեան վրա,—բայց նա այդ բոլորի մասին անտես չը զգուցում է ուրիշի երեխային խնամելու մտքից, ուրիշի զաւակի, բռնա, երեխայ պահող լինելուց,—այնպէս էլ նա կը զգվի իր սեփական մանուկը պահելուց, իր սեփական մանուկի բռնա, երեխայ պահող լինելուց....

Եւ ամենաաղքատ դասակարգին պատկանող այդ աղջիկը ոչ թէ միայն չը գրեցէ անտես-կնոջ, ամուսին-խոհարարուհու, մայր-բռնայի արհեստը,—բայց և մի տեսակ զգուցում է զգում դէպի այդ տեսակ պարագմունքները, որովհետև ոչ թէ միայն չեն սովորեցրել նրան այդ ամենը դպրոցում, այլ և օրիորդի անպատակ ուսում տալով չքաւոր ընտանիքի աղքատ դասակարգի այդ աղջկան, ջանք էլ չեն արել գոնէ բարոյապէս ներշնչել նրան սէր դէպի աշխատանքը, դէպի տան անտեսութիւնը, դէպի խոհարարութիւնը, դէպի երկնայ պահելու արհեստը.... Կիցօք թէ այդ աղքատ աղջիկը երբեք էլ վարձով, ուրիշի մօտ ոչ խոհարարուհու ոչ երեխայ պահող, ոչ կարանող, ոչ աղաւթին էլ դառնալու չէ.... Բայց նա հօ վերջի վերջ կը պակի իրան պէս մի աղքատ երիտասարդի հետ.... Այժմ հարց-

նում ենք՝ ինչպիսիք է այդ տեսակ կինը և մայրը: Գիտէ նա արդեօք մարդու տուն բերած օրական 50 կոպէկը, 1 րուբլին անդամ այնպէս ծախել անտեսութեան վրա, որ համ ամեն բանին բաւականութիւն տայ, համ էլ խնայողութիւն անի, —ոչ, չը գրեցէ: Գիտէ նա արդեօք ինքն իր ձեռքով առողջ, համեստ և համեղ կերակուր պատրաստել մարդու և զաւակների համար,—ոչ, չը գրեցէ: Գիտէ նա արդեօք մարդու իր կարգ պահպանել իր փողերիկ անտեսութեան մէջ,—ոչ, չը գրեցէ: Գիտէ նա արդեօք, բռնայի պէս, խնամել իր երեխային, պահել նրան առողջապահական ամենատարրական կանօններին համեմատ,—ոչ, չը գրեցէ: Ո՞ւնի նա արդեօք ամենաթոյլ հասկացողութիւն այն բանի վրա, թէ ինչ տեսակ անմիջական բժշկական օգնութիւն պէտք է հասցնել մանուկին, երբ սա կը հիւանդանայ, մինչև բժշիկ գալը,—ոչ, չը գրեցէ: Գիտէ նա արդեօք բարոյապէս դաստիարակել մանուկին,—ոչ, չը գրեցէ: Գիտէ նա արդեօք, կարանող էլ չը լինելով, մի հատ Սէպիկ անգամ ձեռք և կարել իր մանուկի համար,—ոչ, չը գրեցէ....

Ուրեմն ինչպիսիք է նա:

Եւ միջէ այդ բոլորը սովորեցնելու համար հարկաւոր է դպրոցի պրոգրամը փոխել.... Ամենեւին ոչ:

Եթէ արիստօկրատական զգացմունքի դէմ է չքաւոր դասակարգին պատկանող ողորմելի աղջիկներից պատրաստել աշխատող, վարձով բռնաներ, խոհարարութիւններ, երեխայ պահողներ, կարանող կանայք,—գոնէ նոյն չքաւոր դասակարգի համար պատրաստեցէք ճշմարիտ պիտանի ամուսիններ և պիտանի մայրեր....

Բայց այդ էլ չէք անում, այլ պատրաստում էք այնպիսի կանայք, որոնք աղքատի կին էլ անընդունակ են դառնալ, շնորհ չունեն մայր էլ լինելու....

Որպէս զի կնոջ պատրաստեք իր անմիջական, բնական կոչմանը ծառայելու, հաւատացէք որ ամենեւին հարկաւորութիւն չունէք դպրոցի պրոգրամը փոխելու, այլ հարկաւոր է միայն որ իրանք դպրոցների վարիչները թողնեն իրանց ֆանտազիաները, ինչն իրանց օլիմպիական բարձրութիւնից դէպի իրական կենսը, աւելի քիչ յափշտակվեն երեակայական դադարներով և աւելի ընդունակ դառնան իրական կենսը դիտելու, ուսումնասիրելու և հասկանալու....

Ուրիշ բան է բուն արհեստաւորաց իրական դպրոցը, որը նոյնպէս անհրաժեշտ է այժմ մեզ համար, անհրաժեշտ է մեր ստորին և միջին դասակարգի համար: Այդ նպատակին հասնելու համար, ի հարկէ, հարկաւոր է կամ թոյլտուութիւն խնդրել մեր եղած իրական դպրոցներից մի քանիսը արհեստաւորաց դպրոց դարձնելու, կամ թոյլտուութիւն խնդրել բացի եղած օրիորդական դպրոցներից նոր դպրոցներ հիմնելու, որոնք կրէին կատարելապէս արհեստաւորաց իրական դպրոցի բնաւորութիւն:

Մի վերջին նկատողութիւն էլ.—հաւատացէք որ այն աղջիկը, որին ներշնչել կիմանալու սէր դէպի երեխաների խնամելու անհասարակ,—այդ տեսակ աղջիկը, նախ քան ինքն ամուսին և մայր դառնայ, երբեք չի խորշի ուրիշի երեխային էլ խնամելուց:

ՆԵՐԿԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԻ ԱՆԱՍՏՈՒ ՎԱՐՄՈՒՆԻՐ

Մեզ մնում է միայն ցաւել, որ մենք դարձեալ մտապանք, որ Եւրօպայում չենք ապրում և կրթված մարդկանց հետ գործ չունենք, այլ

Ասիայում ենք և դրո՞ւստնք ասիայի ստախոսների հետ: Մեզ մնում է ցանկ, որ թող ստույգինք Շիրվանցաղի պէս մի մարդուն անցնել «Մշակի» խմբագրատան չէմք անգամ:

Կրկնում ենք, որ երեք չուկ-չուկ և միմեանց մի ժամանակ թշնամի գրական բանակներին պատկանող երեք անձնաւորութիւններին համար վերաբարական տեղերը Բաքիի յօդուածից մենք հանցինք (և ոչ թէ ջնջեցինք) հանգուցեալի այրիի անկողնապահ ցանկութեամբ խել ինչ որ վերաբերում է այն նշանաւոր ծանօթութեան, որ ինչն խմբագրութիւնը անկողն է համարել զհետեղել «Մշակի» № 9-ի մէջ, և որը կապ չունի յօդուածի «տէկստի» հետ, — ահա Բաքիի այդ ծանօթութիւնը: «Մենք Փորձի և Արձագանքի համար առ այժմ չենք խօսում, թէ որքան նպատեցին նրանք վրայագրութեան և առհասարակ գեղարուեստական գրուածներին, որովհետեւ այդ մասին դիտարկութիւն ունենք նուիրել առանձին յօդուած»:

Քանի որ ինքն հեղինակը ասում է իր ծանօթութեան մէջ թէ չէ խօսում առ այժմ «Փորձի» և «Արձագանքի» մասին, մենք ակնորդ համարեցինք տպել այդ ծանօթութիւնը, որովհետեւ առանց այն էլ ինքն ընթերցողը տեսնում է ամբողջ յօդուածից, որ հանգուցեալը այդ գրուածքում չէ խօսում այդ երկու հրատարակութիւնների մասին: Արդեօք ունի հանգուցեալը իր թողած թղթերում այդ մասին մի այլ գրուածք, կամ միայն նմադրում էր գրել: — դա այս բողոքի մեզ չէ վերաբերում, քանի որ հանգուցեալի այրին մեզ ընձայել է միմիայն մի գրուածք տպարարելու երանուածը, իսկ միւս բոլոր թղթերի և գրուածքների տպարարել կամ չլ տպարարել իրան այրիի կամքից է կախում:

Այժմ մի նկատողութիւն պ. Շիրվանցաղի անամօթ յօդուածի վերաբերմամբ: Նա իրան այն աստիճան մոռանում է, որ չէ էլ նկատում թէ ինքն իրան է հակասում իր յօդուածում: Նախ նա վկայում է, որ «Մշակի» խմբագրութեան արած իր այցելութեան սկզբում Արծրունին քաղաքակարի էր, իսկ այս պահին որ և է պատճառ ցոյց տալու, նկարագրում է թէ ինչպէս «Մշակի» խմբագիրը յանկարծ սկսեց գօռալ...:

Երևի մի պատճառ կար, պ. Շիրվանցաղէ, որ ձեռագրների հետ խօսելով, քաղաքակարի էր մարդն էլ կարող է մոռանալ իր սովորական, ամեն կիրթ մարդուն յատուկ քաղաքակարութիւնը, և այլ և չէ կարողանում իրան զսպել...:

Ախտոս, որ այն աստիճան անբարեխիղճ էր, որ մոռանում է ք (?), ասել թէ դրա պատճառը նոյն իսկ ձեռք յանգ գն ու թիւնն է: Դուք հրաւիրված լինելով խմբագրատուն, զալիս էք ձեռագիրը վերաստուգելու և այն աստիճան յանդուգն էք, որ աչքի առաջ դրված ձեռագիրը կարգապահ լինելուց յետոյ, թող էք տալիս ձեզ այսպէս խօսել:

— Այն, այն, այստեղ շատ ուրիշ տողեր կային Աղայանցի դէմ...:

— Ուրեմն երևում է թէ ուրիշ յօդուած էք ունեցել ձեր ձեռքում, և ոչ թէ այս յօդուածը, պատասխանում են ձեզ:

— Ոչ, ոչ, դա նոյն յօդուածն էր...:

— Կրանով ինչ էք ուզում ասել... ուզում էք ասել թէ զրկած տողերը հրաշքով թռան, զնացին, անհետացան ձեռագիր յօդուածից...:

— Չը գիտեմ, բայց, որքան յիշում եմ, շատ բան կար Աղայանցի դէմ...:

Ինչպէս չը արագվի, չը գտայ մարդը այդ տեսակ անամօթութիւնը տեսնելով, ինչպէս ուղղակի երեսին չասէ թէ «դուք բոլորը էլ ստախոսներ էք», երբ լսում է հրատարակական թերթի խմբագրութեան պատգամաւորի բերանից հետեալ անամօթ կասկածներն ու ակնարկութիւնները՝ որ իբր թէ սև թանաքով իրան հանցուցեալի ձեռքով ջնջելով մի քանի տողերը ոչ թէ հանցուցեալին է ջնջել, այլ «Մշակի» խմբագրութիւնը, այն ինչ մի և նոյն ժամանակ այդ պատգամաւորը տեսնում է թէ խմբագրութիւնը ոչ թէ միայն մի տող, այլ նոյն իսկ մի բառ, մի տառ, մի ստորակէտ անգամ չէ ջնջել, իսկ այն տեղերն էլ որ խմբագրութիւնը վերև յիշված պատճառներով չէ տպարարել, նա ոչ թէ ջնջել է, այլ պատճառներով կարմիր մատիտով միմիայն կրակա դիժն էր մէջ է դրել, կամ բարակ կարմիր դիժն է քաշել վրան, որպէս զի ձեռագիրը նայնօթեամբ վերադարձնէ այրիին:

Ապա ինչպէս չը վրայով մարդը և ձեր երե-

սին չասէ թէ դուք ձեր ամբողջ խմբագրութեամբ միմիայն ստախոսներից էք բաղկացած:

Անամօթութիւնը որտեղ է հանում, որ մարդը գալիս է խմբագրատուն, կարող է յօդուածը, պարզ տեսնում է, որ այդ իրանց տեսած յօդուածը չէ, որ այդ յօդուածի ոչ թէ միայն նշանաւոր մասը, այլ մինչև անգամ չը տպված 12 տողերի մեծ մասը Աղայանցին չէ վերաբերում, որին միայն մի տող է վերաբերում, — բայց իր ամօթն ու խայտառակութիւնը չը խօստանելու համար, նորից վեր է կենում ու գրում է, թէ յօդուածի մեծամասնութիւնը Աղայանցին էր վերաբերում:

Չէնք Բաքիի յօդուածը տպվեց թէ չէ, «Արձագանքի» անամօթները շուտով ամացին տեսնելով թէ հանգուցեալը անգին նշանակութիւն է տալիս «Մշակին»: Նրանք չը կարողացան մարտել այն, որ Բաքիի իր գրուածքի մէջ խօստանում է իր կապը, իր համերաշխութիւնը «Մշակի» հետ... Ինչ անեն ուրեմն, որ հատարակութեան ուշքը այդ կէտից ուրիշ մի որ և է կէտի վրա դարձնեն... Նախ անամօթաբար յայտնում են որ մենք աղաւաղեցինք յօդուածը, և այն էլ տմարդի կերպով, իսկ ապա, երբ իրանց աչքով տեսան թէ ոչինչ չենք աղաւաղել, այլ միայն բաց ենք թողել այրիի ցանկութեամբ մի 12 տող, — սկսում են նախ այն ծանօթութեան պոչից բռնել, որը մէջ հանգուցեալին ասում է թէ առ այժմ չէ խօսում «Փորձի» և «Արձագանքի» մասին, և ապա անձամբ համոզվելով, որ բաց թողած 12 տողերի մեծ մասը վերաբերում է, բացի Աղայանցից, զլիստորապէս երկու ուրիշ անձնաւորութիւններին, այն է «Փորձի» ու «Արձագանքի» մի աշխատակցին և «Մեղծ շայտաղբի» մի աշխատակցին, — յուսահատութիւնից սկսում են ակելի և ակելի խրվել խայտառակ ստախոսութեան մէջ և զլիստոր հարցը, այն է ձեռագիրը թողած, կամ ինչպէս ասում են՝ խօսքը կտորը գցելով, սկսում են նկարագրել «Մշակի» խմբագրատանը տեղի ունեցած մասնաւոր անախորժ դէպքը, այդ դէպքն էլ աղաւաղելով, այսինքն իրելով միայն մի կողմի ասածները և լուռութեան տալով «Արձագանքի» պատգամաւորի այն անամօթ վարմունքը, որը և պատճառ եղաւ նոյն անախորժ ստախոսութեան:

Մի խօսքով «Արձագանքի» վրայը հասել է նա էլ իր խմբագիր Արթուր Գրիգորյանին զեկավարութեամբ սկսում է վճռական և անխախտ կերպով նոյն շաղկով ընթանալ, որով ընթացել են նախորդ ստորագրող թղթերը:

Ի վերջոյ ընթերցողի ուշադրութիւնն ենք դարձնում հանգուցեալ Բաքիի այրիի, տիկին Աննա Մէլիք-Գալիբեանի «Մշակի» ներկայ համարում տպված նամակի վրա: Այդ նամակով արդէն վերջին հարուած է արվում «Արձագանքի» ստախոսներին:

Գ. Ա.

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒՆ

Թիֆլիս, 6-ին յունվարի

Կարդացի «Արձագանքի» երրորդ համարը, ուր մեղադրում են «Մշակի» խմբագիր պ. Արծրունուն, թէ նա Բաքիի յօդուածը աղաւաղել է և հաստատում են իբր թէ կարդացել են յիշեալ յօդուածը ու իրանց ասելով՝ մինչև անգամ լոյսի պէս յիշում են բոլոր տողերը: Բայց այդ լոյսի պէս միջով պարունակից տպիլուում է ինձ («Մշակի» մէջ յօդուածը տպվելուց յետոյ), ինչու ինչով, որ յիշեալ յօդուածի ձեռագիրը ցոյց տաւ իրան, որպէս զի «Արձագանքի» մէջ «Մշակի» դէմ տպված պատատիւնը հաստատելու համար մի դատողական նիւթ գտնենք իս ասելի թէ ինձ մօտ չէ, և պատմեցի թէ այն յօդուածից հանված տողերը իմ ցանկութեամբ են հանված և այն էլ միմիայն այն տողերը, որոնք «Մշակի» 12-որդ համարում յիշված են:

Ուստի յայտնում եմ յարգելի ընթերցողներին՝ կասկածը վարատելու համար, որ ես ինչքան լնդրեցի պ. Արծրունուց, որ չը տպի այն տողերը, որպէս զի բարասանքի նիւթ չը դառնան հանգուցեալ ամուսնու մահից յետոյ:

Իսկ թանաքով ջնջված տողերը իմ հանգուցեալ մարդու ձեռքով են ջնջված:

Այրի Աննա Մէլիք-Գալիբեանց

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՌԻՐ

Շաբաթ օր, փետրվարի 11-ին Թիֆլիսի արշ-

ակախ ըստնի թատրոնում, յօդուած այն հայ երիտասարդներին, որոնք նկարագրական միջոց չունեն ուսում աւարտելու ուստայ բարձրագոյն դպրոցներում, հայ թատրոնատենիքը կը ներկայացնեն «Բաժանիկներ» (Divorçons) կոմիդիան, հեղինակութիւն Սարգիս և Նաթակի, փոխադրեց հայոց բեմի համար Կ. Ս.: Կոմիդիայից յետոյ կը լինի և զաւելու. 1) պ. Քարամանի կը կարդայ մի բանաստեղծութիւն, 2) օրիորդ Ս. Ալիբովա կերպէր է հայերէն լեզուով և վերջապէս 3) կը լինի մի կենդանի պատկեր, որը կը դնէ պ. Բաշինջաղեան: Ներկայացման սկիզբը 7 1/2 ժամին Յոյս ունենք որ քաղաքիս հայոց հասարակութիւնը չի զլանայ ներկայ գտնվելու այդ ներկայացման, աչքի առջև ունենալով բարեգործական համակրելի նպատակը:

Մեր նկարիչ, Գեորգ Բաշինջաղեան, հանդէս է դրել Երևանեան հրատարակի վրա, «Կոմիդիա» հրատարակի առկա գրքով ծխախոտի մազադիւնի պատահաններում իր մի նոր ձիթանկարը, որը ներկայացնում է «Ալունը»: Մի ինձնային բարձրաւարակի վրա երևում է կառքի բաւական լայն ճանապարհ, որի երկու կողմում մի քանի հակա թխտներն են կանգնած, — մնացորդներ մի ժամանակ եղած խիտ անտառի: Անան ղոյնը տերեւեր թափվել են թէ զեղնած խոտի վրա և թէ անիւնների անցնելուց ճանապարհի վրա դոյացած բազմաթիւ ախոսների մէջ... Օղը այն նօսը, թափանցելի օդն է, որը միմիայն լինում է աշնան ցրտի ժամանակ... Բնութեան գաղտնիքները դեղարուեստի մէջ այսպիսի ճշգրտութեամբ արտայայտել, որ ճշմարտութիւնը աղղի մարդու զգացմունքի վրա, — ահա բնութեան նկարչի նըպատակը: Եւ Բաշինջաղեան դրա մէջ վարդաւէտ է: Գնահատելի է մասնաւոր, որ մեր նկարիչը բնութեան այդ ճշգրտութիւնները ներկայացնելու համար վերցնում է բնութիւնից մեծ մասամբ ամենապարզ, անպաճոյճ, ամեն շինու էֆեկտները գուրկի, հասարակ թեմաները:

ԿԱՐՍԻՑ մեզ գրում են, որ յունվարի 22-ին կարսի հայ թատրոնատենիքը ներկայացրին Գարեբէլ Աւետիսեանցի «Պէպո» պիեսան և «Գլշեր» վայ սարքը խնդ է: Վողբվելու: Ընդհանրապէս ներկայացումը լաւ անցաւ, ինչպէս վկայում է մեր թղթակիցը: Ներկայացումից յօդուած հայոց ուսումնարանի դուռ արդիւնք մնաց 189 րուբլի 78 կօպէկ: Ներկայացմանը մասնակցող տիկիններն ու օրիորդները, թղթակցի անելով արժանի են խորին շնորհակալութեան թատրոնատենիքի խումբը մտադիր է մի ներկայացում տալ և բարեկենդանին:

ԿԱՐՍԻՑ մեզ գրում են, որ տեղական հայ հասարակութեան կողմից ուղարկվել է մի պսակ կրօն Վերս-Մէլիքովի դազաղի վրա դրվուա համար:

Մեզ գրում են կարսից, որ այս օրերս մի հայ քահանայ գտել է մի մոթ, ստորկրկեսայ անեակում մի 20 տարեկան մշեղ մշակի դիւալը: Երբ է վախճանվել սրբմովին, յայտնի չէ Լոյսից հետո, խաւար անյայտութեան մէջ տանվում և մոռնում է ազքատ պանդուխտը, իսկ նրա սգաւոր ծնողները սպասում են նրան...:

Ինչպէս հաղորդում է Հիւսիսային գործակալութեան հետազոտող, Տամբովի փոխադարձ կրեդիտի ընկերութեան մէջ կատարված զեղծումների գործի ընթացութիւնը նախնազական դատարանում վերջացաւ հետեալ որոշմամբ. ընկերութեան զիբէկտօր Օրշոբլինը դրվում է իրաւունքներից և արքայութեան է Տօմսկի նահանգը, իսկ վարչութեան անդամ Կուրչիկին յանձնվում է կալանաւորներին խումբը, երբ տարի ժամանակով: Միւս անդամները արդար են ճանաչված:

Ժընէվի հայ ուսանողների կողմից, 9 ստորագրութեամբ, ստացանք հետեալ նամակը, որը ստորագրողները խնդրում են տպագրել «Մշակի» մէջ: Ահա նամակը: «Օտար երկրից մենք սրտանց ողջունում ենք «Մշակի» տան և եօթերորդ տարեշրջանը և բերկրութեանը դիտում ենք այն տատակաւոր ուղին, որով նա անցել է յայդխանակով կրկնով շատ տանջանք ու դժուարութիւններ, խորտակելով խոնդրոտներ, արհամարհելով վատութեան ու նախանձի որոգայթները համար»:

Ուղղում ենք մեր անկեղծ ողջոյնը «Մշակին», որը

իր համուրի և առողջ խօսքով, իր գոչական ձայնով, իր կենդանի ու վառ օգով կաշողանում է սթախոսները հայերին, դատաւիտեալ չարն ու տղեղը և յաղթանակով վեր բարձրացնել ճշմարտութեան դրօշակը: Ուղղում ենք մեր անկեղծ ողջոյնը ժողովրդի անկեղծ ու հաւատարիմ «Մշակին», որը միշտ ազնուութեամբ կատարելով իր հասարակական դերը, ազգու պաշտպան է հանդիսացել տկարին ընդդէմ ուսեղի և եղել է արտայայտիչ հայութեան գեղ ու բարձր ձգտումներին: Թող նախանձու ու շահամոլ խմբակները իրանց կեղծաւոր աղաղակներով ձգնեն խլացնել առողջ մտքի ու ճշմարտութեան ձայնը, թող խրախուսեն վատութիւնն ու կոտորել հասարակաց միտքը, — նրանց ջանքն ու ճիգը կը ցնդեն օդը: «Մշակի» կողմն է հայութեան լաւագոյն մասը, նրա կողմն է հայ թարմ, ճշմարիտ երիտասարդութիւնը, նրա կողմն է ոյժն ու արդարութիւնը:

Ստացանք Լիւբլինի նահանգում գտնվող ՆՕՎՕԱԼԵԲՍՍԻՒՄՅԻ Գիւղատեստական և Անտառապահական Խնամաւոր (բարձրագոյն զբոսբոյ) հայ ուսանողների կողմից 7 րուբլի, որ յիշեալ ուսանողները հանդանակել են յօդուած Բաքիի հեղինակութիւնների տպագրութեան գործին:

Ստացանք Վ. Կոմարովի խմբագրութեամբ Պետերբուրգում հրատարակվող «Славянскія Извѣстія» շաբաթաթերթի առաջին և երկրորդ համարները: Շաբաթաթերթը նպատակ ունի մի տեսակ կապող օղակ լինել բոլոր սլավոնացիների մէջ և ծառայել համարակալ գործին, ջանալով պահպանել ընդհանուր շահերը, և հաստատել ընդհանուր համերաշխութիւնը սլավոնացիներին պատկանող բոլոր ազգութիւնների մէջ: Շաբաթաթերթի տարեկան գինը 6 րուբլի է, կէս տարեկան 3 րուբլի: Խմբագրութիւնը գտնվում է Պետերբուրգում, Նեյմիլի պրօսպեկտի վրա, տուն № 138—140:

Ինչպէս յայտնեցինք, պ. Ժիւլ-Մուրիէ դիտարկութիւնն ունի հրատարակել թիֆլիսում մի պատկերազարդ շաբաթաթերթ Ֆրանսերէն լեզուով «Le Caucase illustré» (Պատկերազարդ Կովկաս) վերնագրով: Այժմ պ. Մուրիէ հրատարակել է արդէն այդ հանդիսի ստորագրութիւնը: Հանդէսը կը կրի ճակատին մի գեղեցիկ պատկեր, որը ներկայացնում է Կովկասեան տեսարանները: Հանդէսի սրբագրումը շատ հարուստ է և կազմված է հետեալ բաժիններից. 1) Ազգագրութիւն և ազգախօսութիւն, 2) Կենդանիներ և բոյսեր, 3) Հնագիտութիւն և գեղարուեստ, 4) Պատմութիւն, 5) Գրականութիւն և մատենագրութիւն, 6) Գիտութիւն, 7) Ցարտարապետութիւն և արդիւնագործութիւն, 8) Երկրագործութիւն, 9) Յայտարարութիւնները: Հանդէսի տարեկան գինը է. թիֆլիսում 10 րուբլի, կէս տարեկան 5 ր.: Կովկասում և Ռուսաստանում տարեկան 12 ր., կէս տարեկան 6 ր., վերջապէս արտասահմանում տարեկան 14 ր., կէս տարեկան 7 րուբլի: «Պատկերազարդ Կովկասը» կը տպվի Մարտիտոսանի տպարանում: Աղղութիւն ենք ցանկանում պ. Մուրիէի նոր ձեռնարկութեան:

Վրաց «Կիւրիա» լրագրին հաղորդում են, որ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ համալսարանի վրաց լեզուի պրօֆեսոր պ. Գ. Չուրիսով ծանր կերպով հիւանդ է: Նոյնպէս հիւանդ է և նոյն համալսարանի հայոց լեզուի պրօֆեսոր պ. Քերովը: Պատկանեան:

Կովկասեան Գիւղատեստական ընկերութեան անդամները հրաւիրում են ներկայ լինել ընդհանուր ժողովին, որ պէտք է կայանայ վաղը, չորեքշաբթի օր, փետրվարի 8-ին, երեկոյան 7 1/2 ժամին: Հերթական հարցերը վերջացնելուց յետոյ, ժողովը կը լսի պ. Շավրովի զեկուցումը «Անդրկովկասում ձիթապատու մշակելու մասին», և անգամ-թղթակից ֆոն-Վիլմանի զեկուցումը «Անդրկովկասում թէ՛ մշակելու հարցի մասին»: Ներկայ կարող են լինել և կողմնակի անձինք:

ԷՋՄԻԱՅԻՆԻՑ մեզ գրում են. «Այստեղ խօսում են, որ Արշակ Նահապետեան զայ ուսումնական տարվանից պէտք է թողնի Գեորգեան ձեռնարանի տեսչի պաշտօնը: Հասանալիս է, որ նա թիֆլիս գնալ Ներսիսեան դպրոցում պաշտօն ստանալու համար»:

Մեր քաղաքի բոլորները վարձը ու բարձր վերաբերմամբ մեզ խնդրում են տպագրել հետևեալ նկատողութիւնը. «Չը նայած, որ մեր քաղաքում բոլորները շատ բազմացել են և արագութեամբ էլ բազմանում են, բայց և այնպէս այդ բոլորները, շատ քիչ բացառութեամբ իրանց մասնագիտութեանը չեն նուիրվում, և չեն դարձնում մի որ և էլ քիչ անպիտի հիւանդութիւն, որի մէջ աւելի հմուտ են, այլ առանց երկար մտածելու ամեն տեսակ հիւանդութիւն պատրաստ են բժշկելու, լինի նա ներքին, արտաքին, օտարափոխի, թէ մի ուրիշ հիւանդութիւն Գա, ի հարկէ, գովելու չէ բժշկներին կողմից, քանի որ դրա գլխաւոր նպատակն է, որքան կարելի է, մեծ պրակտիկա ունենայ, և դրանով դժուար թէ բժշկները կարողանան հաստատ օգնութիւն հասցնել հիւանդներին: Յաւալի է, որ այդ տեսակ ամենազէտ լինելու աւելի շատ օրինակներ տալիս են երիտասարդ բժիշկները, որոնք երբէք չեն ուզում խոստովանել թէ «այս իրանց մասնագիտութիւնը չէ», և ձեռք են զարկում ամեն տեսակ հիւանդութեանը Այդ վատ սովորութեան գոհերը, ի հարկէ, հիւանդներն են լինում:»

Մեզ հաղորդում են, որ ռուսաց դրամատիկական խմբի անտրոպիներ Կ. Ֆորիատովի մեծ պատիւն իր խմբով պիտի գնայ Բագու, այնտեղ ներկայացուցանելու տալու համար Ներկայացուցանելու դրամատիկական բաղադրած կը լինեն ֆեւրիտները:

Թէ Ա. Ա. Ի. Ի. մեզ գրում են. «Մեր դպրոցների ոչ թէ միայն ներկայական այլ և ուսումնական մասը անկարգ դրութեան մէջ է գտնվում» հոգաբարձութեան անհոգութեան պատճառով: Բաժանմունքների մէջ շարժական դասերի թիւը ոչ թէ յայտնի կանոնի համաձայն է, այլ պատահական: Հոգաբարձութիւնը վարձակալների հարկաւոր թիւը չէ վարձել, և այդ պատճառով միւս վարձակալները ստիպված են իրանց պայմանաւորված դասերը աւելի վերցնել: Զարմանալի է և այն, որ երբ մի վարձակալ ստիպված է աւելի դաս վերցնել, դրա համար հոգաբարձութիւնը չէ վճարում, բայց երբ մի վարձակալ կամ վարձուհի որոշած թիւը պակաս դաս է ունենում, հոգաբարձութիւնը այդ պակասի համար ռոճկից դուրս է գալիս: Ոչ արդարութիւն կայ և ոչ էլ դորձ տեսնելու ցանկութիւն:»

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԵՐՈՊՈՒՆ ԵՒ ԳԱՂՔԱՎԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐԸ

Հէնց այս րօպէիս եւրօպական մի քանի պետութիւնների մէջ, որոնց համար արտաքին քաղաքականութեան հարցը կենսական հարց է համարվում, — առանձին հոգատարութեան առարկան է դարձել գաղթական քաղաքականութեան խնդիրը: Թէ Անգլիայում, թէ Գերմանիայում, թէ Ֆրանսիայում և թէ Նոյն իսկ իտալիայում գաղթական քաղաքականութեան հարցը համարեալ թէ առաջնակարգ տեղն է բռնում:

Մենք դեռ նորիս առիթ ունեցանք խօսելու այդ կարևոր հարցի մասին, և այսօր էլ աւելորդ չենք համարում մի քանի խօսք ասել այդ առիթով, ի նկատի ունենալով այն գեոգրոգիկը և առեւտրութիւնը, որ Արիւնիայում, Ասիայի խորքերում և Աւստրալիայում երևան են դալիս դէպի լուսաւոր եւրօպան, դէպի Անգլիան, Գերմանիան և այլն:

Ուրբ գնկով Արիւնիայի վերին երկրներում, արիւն թափելով Հնդկաստանում և Աւստրալիայի դժուարամիտ անկիւններում, եւրօպական յայտնի պետութիւնները ցոյց են տալիս, որ երկու նպատակ ունեն. — մի կողմից նոր ասպարէզ բանար մարքենի երկրի արդիւնաբերական-առեւտրական զարգացման համար և միւս կողմից լուսաւորութիւն տարածել հեռուոր վայրերի երկրներում, և այդ էլ յանուն ընդհանուր մարդկային քաղաքակրթութեան, յանուն մարդկային ցեղի ընդհանուր զարգացման:

Գեղեցիկ և համակրելի նպատակ: Բայց արդեօք իրագործվում է այդ գեղեցիկ և համակրելի նպատակը. — ահա հարց: Մենք չենք խօսում առաջին կէտի մասին, այն է թէ որքան ձեռնառու են գաղթական երկրները մայր-երկրի արդիւնաբերական — առեւտրական շահերի համար, դա բաւական պարզ հարց կարելի է համարել, և եւրօպական ղեկավարներն և կառա-

վարութիւնները այդ անբնական ձեռնառու են համարում իրանց երկրների համար, որ հարկաւոր են դառնում ոչ թէ միայն ահագին փողեր ծախելու գաղթական երկրներում, այլ և հազարաւոր մարդկանց արիւն թափելու հետեւ, կլիմայի և կենսիկ կողմից եւրօպացուն միտնգամայն անտանելի երկրներում...

Բայց ինչպէս է իրագործվում երկրորդ գործը, այն է վայրենի երկրների մէջ լուսաւորութիւն տարածելու գործը, — ահա ամենահետաքրքրական կէտը:

Տարբարադրաբար այդ կէտում եւրօպական պետութիւնները շատ էլ աջօրութիւն չեն ունեցել, և հէնց այս րօպէիս թէ Արիւնիայի խորքերում, թէ Հնդկաստանում և թէ ուրիշ գաղթական երկրներում արդարեւոր առեւտրութիւնը դէպի այն բոլորը, ինչ որ եւրօպական է և եւրօպացի է, դալիս, ցոյց է տալիս, թէ որքան թիւր կերպով է առաջ տարված վայրենի երկրների քաղաքակրթութեան գործը եւրօպական դէմքի և ազմիւնստ արարիչի հիւսնով:

Թնդանութիւն, արցանք, և դիտութեան հնարած ամեն տեսակ բարձր գործիքները մեծ օգնութիւն ցոյց տուցին եւրօպային նուաճելու հետաւոր երկրները թափելով հարկեր հազարաւոր մարդկանց արևուր, բայց այդ նոյն թնդանութիւն և հրացանը միացած անտեղի բռնութեան հետ, չէ կարողացան նպատակ խաղաղ կուտորայի գործին... չէ կարողացան առաջ բերել վայրենի և անկիրթ ազգերի մէջ սէր և համակրանք դէպի եւրօպան, դէպի քաղաքակրթութիւնը:

Եւ այսօր թէ Արիւնիայի անկիւններում, թէ Ասիայի խորքերի և թէ Աւստրալիայի համարեալ բոլոր ազգերի մէջ տիրապետում է խորին առեւտրութիւն, և կատարել թշնամութիւն թէ դէպի Անգլիան, թէ դէպի Գերմանիան և թէ դէպի այն եւրօպական երկրները, որոնք քաղաքակրթութիւն են ուզում ապրածել վայրենի խորքերում: Այսօր Արիւնիայի գաղթական երկրներում լսել չեն ուզում գերմանացու անունը, եւրօպացու տեղը զրուանք բռնաւոր գերմանացուն, անպիտան, կամ իտալացուն, որոնք օտի տակ են տալիս նուաճած ազգերի բոլոր սրբութիւնները, և ինքնուրույն կենսելի ամեն մի արտայայտութիւնը, նոյն ազգերը սկսել են ատել ընդհանրապէս եւրօպան: և դրա հետ միասին եւրօպական քաղաքակրթութիւնը:

Գա է տեսնու հետեանք այն սխալ ընթացքի, որին հետեցին եւրօպական ղեկավարներն և կառավարութիւնները տարիներ ի վեր, և որը այսօր առաջ է բերել համարեալ բոլոր գաղթական երկրներում ոչ թէ միայն խորին առեւտրութիւն, այլ համարեալ թէ ընդհանուր ապստամբութիւն...

ՆԱՄՄԱԿ ԹԻՒՐԻՔԻԱՅԻՑ

Վ. Պօլիս, 21 յունուարի

Լրագրութեան վրայ խօսած ժամանակին խօսենք նաև «Փարոսի» և «Վասիլի» վրայ: Արդէն հաղորդած էի թէ ներկայ տարուոյս մէջ «Փարոս» անուամբ մի թերթ պիտի հրատարակուի խմբագրութեամբ Կ. Աւետիս Սուրբենյանի: Երիտասարդ մը որ Պօլիս բաւական ժամանակ հրապարակագիր է դառաւսօս ըլլալէ յետոյ փարիզ գնացած է փաստաբանութիւն ուսած և այժմ կը զբաղի փաստաբանութեամբ: Թերթին արտօնութիւնը դեռ վերջնականապէս չէ ստացուած, բայց լրիւն է պահանջուած և որ այս օրերս այդ արտօնագիրը կը քրտի: Պ. Սուրբենյան իր շուրջը պիտի հաւաքէ գրագէտներու և խմբագիրներու խումբ մը, որը բոլորովին օտար են «Արևելքին» և մանաւանդ հակառակորդ: Բայց գոյութեան նուազին պայմանն է դրամալուրը, անմիջական հինգ հազար րուբլի անհրաժեշտ է, և այդ դրամալուրին հայրաքիչը դժուար գործ մը չէ: Օրինակ խմբագրութիւնն ըլլալէ առաջ գեղեցիկ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար:

Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծանօթ անձերու, հին բաժանորդներու, իսկ դաւաճեղէ մինչև որ բաժանորդագիր կանխիկ չէ, թերթ ինչպէս էր 1884—85—86 թուականներուն, տարակույս չը կայ թէ երկուդի տեղի մը չունենար: Բաժանորդներու վստահութիւնն չնչել կենսական խնդիր է Այժմ «Արևելք» ոչ մէկ բաժանորդի ապագայ կը զրկէ. Պօլիս մէջ մինչև տասը և հինգ օր պայմանաժամ կը զրուի, ծան

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

107407, 4 փետրվարի: Մինչև այժմ այստեղի մասունքը չի ուշադրություն է դարձնում Ազգանորոգի սահմաններում կատարվող իրողությունները վրա «Standard» լրագիրը այն միտքն է յայտնում, որ պատճառ չը կայ երկիրը կրելու թշնամական դործողությունները երևան դարձրելու, սակայն ուշադրություն է դարձնում ուսուսակողական սահմանադրված անսպասելի դրոշման վրա և մասնաճիճ է անում, որ անհրաժեշտ է Անգլիային պատրաստ լինել ամեն տեսակ պատահանքների համար:

ՊԵՇՏ, 4 փետրվարի: Այստեղ էլի անկարգություններ են լինում, որոնց մասնակցում են մի քանի պատգամաւորներ: Փողոցներում զորք է կանգնած: Նախապատրաստած ազդեցության կայ Տիսայի դէմ:

ՓԱՐԻՉ, 4 փետրվարի: Նախագահը դժուարություն է կրում մինչստորությունը կազմակերպելու գործում: Ասում են, որ այժմ կարող է լինել միմիայն ժամանակակից մինչստորություն, որը կը կերպարանափոխվի ժողովը լուծելու: մինչստորությունն Պատգամաւորների ժողովը այժման կազմակերպությունը խորտակման դատապարտված են համարում՝ նրա ձայնատուների անհետևողականության պատճառով: Խոսում են մի այնպիսի մինչստորություն կազմելու մասին, որին կը մասնակցեն՝ Մէլին, Վալդէկ-Րուսսո, Ֆլուրանս, Սեն-Րուպին, Բարդու, Սուսիէ և Ռիկար: Արմատական լրագիրները ասում են, որ օպորտունիստների ձեռքով Ֆլուրան վայրը գցելուց յետոյ հանրապետական ոյժերը ոչ մի կերպ կենտրոնանալ չեն կարող: Պատգամաւորական և բուլանտեան օրգանները այն միտքն են յայտնում, որ այժմ ակտիվ քան երբ և ինչ ժողովը լուծելը անհրաժեշտ է որովհետև այդ ժողովը այլ ևս ոչինչ նշանակություն չունի:

ՊԵՇՏ, 4 փետրվարի: Երեկվայ անկարգությունները ակտիվ խիստ էին քան թէ առաջինները: մինչև անգամ տեղի ունեցան յախշտակություններ: Կռիւներ էլ պատահեցան, որոնց ժամանակ մի քանի մարդիկ վիրավորվեցան: Այսօր անկարգություններին մասնակցող 20 մարդկանց յախշտակություններին համար դատարանը դատապարտեց բանտարկություն 2 ամսից մինչև 1 1/2 տարի ժամանակով: Կառավարությունը վճել է խիստ միջոցներ ձեռք առնել սխտանաբար անկարգություն առաջ բերելու դէմ, և սպասում է որ կայսրը և արքունիքը վերջինս կը տեղափոխեն, եթէ անկարգություններ չեն դադարի:

Կ. ՊՈԼԻՍ, 4 փետրվարի: Բ. Դուռը յայտնեց Նէլիովին, որ մինչև փետրվարի վերջը ինքը կը ներկայացնի 50,000 լիւրա ի հաշիւ պատերազմական տուգանքի:

107408, 4 փետրվարի: «Times» այն միտքն է յայտնում, որ Պետերբուրգում՝ Անգլիասպան երկրից ստացած լուրերի պատճառով առաջ եկած յուզմունքը կանցնի, երբ կը պարզվի, որ Արգենտինայի-խանը ուրիշ ոչ մի նպատակ չունի, բացի նրանից, որ ուղում է իր իշխանությունը նկատելի ազգամական թուրքեստանը:

ԿԱԿԱՌԱՎ, 4 փետրվարի: Արգենտինայի-խանի մոտ Գլուրանի առաջնորդութեամբ մի դեսպանությունը ուղարկելու նախադիմը, որից անցեալ տարվայ աշնանը հրաժարվեցան, այժմ նորից հրապարակ է դուրս բերված: Էմիրը առաջարկել է Ղանդահարը ընտրել իբրև տեսակցութեան տեղը:

ՉԱՐՁՈՒ, 5 փետրվարի: Կարկից և Բուլարայից ստացած տեղեկություններին նայելով, Արգենտինայի-խանը հանդիստ կերպով նստած է Մագարա-Շէրիֆի մէջ, ժողովրդի առաջ չէ երևում և ոչ մի պատերազմական պատրաստություն չէ տեսնում: Երկրորդական արդիւնաբերություններին ներմուծելը կարկի նորոգված է: Նոյնպէս և մեր արդիւնաբերությունները արտահանությունը դէպի Արգենտինայի արդիւնները չէ հանդիպում:

ՓԱՐԻՉ, 5 փետրվարի: Երեկ երկրորդան Մէլին յայտնեց, որ հրաժարում է մինչստորություն կազմակերպելուց, և այդ բանը ակտիվ դժուար կացություն մէջ դրեց նախագահ Կարնոյին: Գործունակ մինչստորություն կազմակերպելու դժուարությունը առաջ է դրվա նրանից, որ իւրաքանչիւր կուսակցություն ցանկանում է իշխանութիւն ունենալ ընդհանուր ընտրությունների ժամանակ: Բայց և այնպէս յոյս ունեն, որ ձգտածով կարելի կը լինի վերջնական այսօր երեկոյան, կամ վաղը: Ամեն տեղ այն կարծիքն է տիրում, որ պատգամաւորների ժողովը քաղաքական գոյություն չունի: Բայց ևս որ հասել է ընտրողական շրջանը:

ՓԱՐԻՉ, 5 փետրվարի: Նոր մինչստորություն կազմակերպելը յանձն է առել պատգամաւորների ժողովը նախագահ Մէլին:

ՀՈՍՄ, 5 փետրվարի: Պատգամաւորների ժողովը, նորբար Հռոմում տեղի ունեցած անկարգությունների առիթով, ձայների ահագին մեծամասնութեամբ ընդունեց կրկնակի հաւատարմություն արտայայտելու առաջարկը: Կատարական լրագիրները լուր են հաղորդում, որ Միլան թագաւորը մտադիր է ամուսնանալ իշխանուհի Խալսիանտին հետ, որը 10 միլիոն փող ունի:

ՊԵՇՏ, 5 փետրվարի: Գլխաւորականների կողմից պատրաստած ցուցը տեղի ունեցաւ ահագին ամբոխի մասնակցութեամբ, բայց անցաւ շատ կարգին կերպով: Հանդիսին մասնակցում էին մինչև 70,000 մարդ: Չափաւոր դիմադրականները և անկախ կուսակցութեան ժողովարանները ասալ ճառեր խոսվեցան, որոնք ուղղված էին կառավարութեան դէմ: Քանակութեան կողմից շատ ազդու հանդիսաւոր գնացք դիմեց դէպի քաղաքը դրոշակներով, որի ժամանակ ամբոխի միջոց գոյում էին՝ «Կորչի Տիսա»: Անցնելով Դոնայի ափով և կանգնելով թագաւորական պալատի դիմաց, ամբոխը սկսեց անկարգանալ կերպով դուրս գալ իրան: Ի պատիւ թագաւորի ամենքն էլ զլխարկները վերցրին, իսկ դրոշակակիրները իջեցրին դրոշակները: ուրիշ որ և է բացակայություններ ամբոխը չարաւ Յոյցը վերջացնելուց յետոյ, որը երկու ժամ տևեց, ժողովուրդը առանց դժուարություն ցրվեց: Ոստիկանությունը չը միջամտեց ցուցին: Կարող պահպանում էին պատգամաւորները և ուսանողները:

ՓԱՐԻՉ, 6 փետրվարի: Մինչստորությունը դուրս է կազմակերպված: Արմատականները հրաժարվում են մասնակցել մինչստորութեան մէջ և Մէլին վճանեց կազմակերպել նրան բացառապէս չարաւոր հանրապետականներին: Մէլին և հանրապետությունն նախագահ Կարնո աշխատում են ջանք կերպով համոզել Ֆրէյսինէին ընդունել արտաքին գործերի մինչստորի պարտիզը: Բայց Ֆրէյսինէ ցանկանում է մնալ պատերազմական մինչստորի պատճառով: Այնու ամենայնիւ կարնո և Մէլին ցանկանում են մի ղեկավարանին յանձնել այդ պաշտօնը, այն է Բիո դենբարկին:

ՀՈՍՄ, 6 փետրվարի: Աղէնից ստացված հեռագրի միջոց երևում է որ կազմակերպող ընկալարաններ են շինում Սազաւոյի մէջ: Նրանց և տեղացիների մէջ, ինչպէս պատմում են, պատանում են յանձնախմբներ:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՈՐՍԱ Փետրվարի 3-ին

Table with 3 columns: Item description, Price per unit, Total amount. Includes items like flour, oil, and other goods.

Table with 3 columns: Item description, Price per unit, Total amount. Includes items like flour, oil, and other goods.

Table with 3 columns: Item description, Price per unit, Total amount. Includes items like flour, oil, and other goods.

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԻՈՐ ՀԻՒԱՆԳԱՆՈՑ

(Կուկիա, Վորոնոյի արձանի հանդէպ) Հիւանդներին ընդունում են ա մ ի ն օ թ Ա Ռ Ա Ի Օ Տ Ն Ե Ր Ը Ն Ա Ռ Ա Ս Ա Ր Գ Ե Ն Ս 9-11 ժ. վիրաբուժական, նաև առամնացաւի, սիֆիլիսի և աչքի ց. րոնի-ԳՈՎԱՍԻԿ 10-11 ժ. ներքին, երեխայոց և կանանց ց. ԿԻՆ-ԲՅՒԿԿ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆՅ 11 1/2-12 ժ. կանանց և երեխայոց ց. ԲԵՆԿԵՎԱՍԿԻ 11-12 ժ. ակնային, կոկորդի, քթի ց. և սիֆիլիսի: ԱՐՏԵՄԻԵՎ 12-1 ժ. երեքարթի, ուրբաթի և կիրակի կանանց ց. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆՅ 12-1 ժ. ներքին և երեխայոց ց. բացի կիրակի: ԵՐԵՎԱՆԵՐԸ ԳՍԴՊՍՍԿԻ 4 1/2-5 1/2 ժ. կաշուի ցաւերի և սիֆիլիսի. ՆԱԻԱՍԱՐԻԵԱՆ 5 1/2-6 1/2 ժ. ԳՈՒՂԻՆԵԱՆ 5 1/2-6 1/2 ժ. ներքին, երեխայոց և ջրային ց. (էլեկտրոտերապիա): Հիւանդանոցում է մահակաբար ձուռնի Մ Օ Ղ Ե Ր: Վճար 50 կ. Համախորհրդի (Կոնսիլիումի) համար փոխադարձ համաձայնութեամբ: Հիւանդանոցի վերատեսուչ ՆԱԻԱՍԱՐԻԵԱՆ

Advertisement for 'ВЪ ЖИРАРДОВСКОМЪ СКЛАДѢ' (In the warehouse of Zhirardovskoye) in Tiflis, Dvorcovaya ul., Karavan Saray Bivshiy Arshuni. It advertises a large stock of various goods.

Advertisement for 'ՀԱՐԿԱՌՈՐ Է ՄԻ ՎԱՐԺԱՊԵՏ' (The Harkeavor is My Varzhapet) in Tiflis, 8-10. It advertises a large stock of various goods.

Advertisement for 'МЕДИЦИНСКАЯ БЕСѢДА' (Medical Conversation) journal, published by A. X. Sabina. It advertises the journal's content and subscription information.

Advertisement for 'ПОДПИСКА НА "Т Р У Д Ы"' (Subscription to 'Trudy') journal, published by the Caucasus Society of Rural Economy. It advertises the journal's content and subscription information.

Advertisement for 'ПОДПИСКА НА "Т Р У Д Ы"' (Subscription to 'Trudy') journal, published by the Caucasus Society of Rural Economy. It advertises the journal's content and subscription information.